

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési díjak:
egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknak és tanítóknak egész évre 3 frt.
Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.
Nyitási díjak:
Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, bélyegdíjjal, nyugtá-bélyeggel és támlappal együtt 8 frt.
Nyitási díj: soronként 30 kr. többesori hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

A lap szerkesztőségéhez, pénz küldemények és hirdetések a kiadónálhoz oimenzendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmontellon levelek csak ismert kéztől fogadtatnak el.

Több önállóságot.

Szilágy-Somlyó város képviselőtestületének április 26-ik napján tartott rendes közgyűléséhez azt jelenté Gencsy Sándor polgármester, hogy a felállítandó szőlőtelep létesítéséhez az évére kiküldött miniszteri szakértő Szilágy-Somlyó város egész határán alkalmas területet nem talált.

Ha nem Gencsy Sándor mondaná, hogy ha nem hivatalos előterjesztésből olvasnók, — azt mondanók rá, nem az első felindulás méltó haragjában, de a legkomolyabb megfontolás után is, hogy bolond beszéd.

Igy pedig azt mondjuk reá, hogy e város és vele igen sok tekintetben és éppen e kérdésben is a volt Krasznamegyéhez tartozó községekből álló vidékének érdeke azt kívánja, hogy a város képviselőtestületének e tárgyban hozott határozatával, mely egyszerűen azt tartalmazza, hogy „a földmívelési miniszterhez, felterjesztés intéztessék egy más szakértőnek ez irányban leküldése iránt”, meg ne elégedjünk s a dolgot ezzel elintéztünk, illetve megnyitottunk ne engedjük, — hanem minthogy mi magunk kell, hogy legjobban ismerjük a helyi talajviszonyokat, — nézzünk szét e város határán és jelöljünk meg, esetleg Guzman Dénes szőlészeti felügyelő közreműködésével, mi magunk egy néhány, ezen célra alkalmas helyet s akkor kérjük a minisztert, hogy valamelyiken az általunk kijelöltek közül — a megejtendő újabb szakértő vizsgálat eredményéhez képest — minél előbb létesíttesse az állami szőlőtelepet.

Azt mereven és csak amolyan fe-

lületes szemle után odavetni, hogy Szilágy-Somlyó város határában, ahol évszázadokon keresztül egykiterjedésben ezer holdnál is nagyobb területen oly fényes eredménnyel folytatták elődeink a szőlőkulturát — ma már ne lehetne 15—20 kat. holdas szőlőtelep létesítésére alkalmas területet találni, csak olyan ember képes, aki vagy nem ért ehhez a dologhoz, vagy nem akart hozzá érteni, vagy oly ügyetlenül kalauzolták, hogy a különben egymást érő alkalmas területeket fel nem találhatta.

E városnak és e vidéknek sokkal nagyobb közgazdasági érdeke fűződik e kérdéshez, mintsem itt erős állást lehetne, avagy kellene foglalnunk a mellett, hogy a szőlőtelep a „Pokróchegyen”, avagy más előre meghatározott helyen legyen felállítva.

Fő kérdés, hogy legyen. Hogy lessz, az kétségtelen, ha a dolog intézőinek látókörét kicsinyes dolgok el nem homályosítják és sokkal többet tesznek, mint a mennyit tanakodnak.

Ez az állami szőlőtelep ilyen fias-köszerű állapota szorítja pennánk hegyére, hogy a mult heti városi rendkívüli közgyűlésnek — szintén nemcsak e várost, de ennek vidékét is hasonlóan közelről érintő — másik határozatával ismételtelen foglalkozunk.

Nem tehetünk róla, ha e kérdésnél szintén nem vagyunk a képviselőtestület határozatával megelégedve.

A régi vármegyeház-teleknek az államkincstár részére leendő eladásáról volt szó. Az igazságügyminiszter nem fogadta el a szerződés 5-ik pontját, mely így szólt: „Vevő igazságügyminiszteri államkincstár kötelezi magát, hogy a megvett telekre a sz.-

somlyói kir. járásbíróóság számára egy, legalább is az említett járásbíróóság jelenlegi létszámának és ügyforgalmának megfelelő alkalmas, új épületet építet, lehetőleg 2, azaz kettő év lefolyása alatt.”

A május 6-iki közgyűlés 20 szóval 3 ellen beleegyezett, hogy a kérdéses szerződés most idézett 5-ik pontja hatályon kívül helyezettessék s a tulajdoni jog föltétlenül engedtesse át, „mert az eladó város a fentebb jelzett miniszteri leiratban teljes garanciát lát arra nézve, hogy az építkezés megtörténik s állami célokra fog használtatni.”

Szilágyvármegye köztörvényhatósága nem azért adta el Szilágy-Somlyó városának a régi vármegyeház telket, hogy azon állami célokra használandó épületek emeltesse és Szilágy-Somlyó város nem azért vette meg, hogy azt állami célokra szimpliciter oda ajándékozza.

A vármegye azért adta, a város azért vette, hogy a telken járásbíróóság, esetleg más, városi közhivatali hivatalos helyiségek építtessenek.

Az igazságügyminiszter által kifogásolt 5-ik pontot nem volt joga a városnak törölni, mert a vármegyétől határozottan oly célra kapta azt meg, hogy arra bíróági s városi hivatalos helyiségek építtessenek — s most oda adni az államkincstárnak, hogy ha tetszik csináljon reá kaszárnnyát, vagy finác-laktanyát, avagy bárminő más állami célokra szolgáló épületet — csak nem bíróági hivatali helyiségeket s nem két év alatt, hanem majd ha fagy, mikor kedve

tartja — nemcsak joga nem volt a képviselőtestületnek, de nem volt eme határozata sem célszerű, sem indokolt.

Az igazságügyi államkincstár mostani képviselői által úgy melesleg tett ígéret a hivatali jogutódokat nem kötelezik, ezért a miniszteri leiratban említett biztatgatás éppen nem készpénz, legalább is nem teljes garancia — s így az 5-ik pont kihagyása nagy hiba és élehetlenség. Vagy komoly a miniszter ígérete és az építkezés be fog következni és pedig be fog következni úgy, a mint az 5-dik pontban jelezve van s ekkor nincs indok arra, hogy a miniszter az 5-ik pont kihagyását követelje, — vagy pedig nem vehető, — aminthogy nem is az — kötelezőnek az építkezésre vonatkozó ígéret és akkor megéppenséggel nem lett volna szabad a képviselőtestületnek a város érdekeiről annyira megelégedni, hogy az 5-ik pontot törölni engedje.

Éppen e sorok írója tette meg az indítványt, hogy e telket adjuk át az államnak, azért mert ez után reméljük a bíróági épületeknek a város nagyobb megterhelése nélkül, diszegebb és gyorsabb létesítését. De sem az indítványozónak, sem az indítványt pártoló általános nagy többségnek még csak gondolatában sem fogamzott meg akkor, hogy alakuljon képviselőtestület mely e gyönyörű telket egy miniszteri vállveregetés hatása alatt az építkezésekre vonatkozó minden törvényes biztosíték nélkül az államnak ajándékozza.

A legilletékesebb szájából hangzott el, mert báró Bánffy Dezső Magyarország miniszterelnöke mondotta nem oly rég, hogy Sz.-Somlyón, mint erre leg-

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája.

Radivoj bán.

Bort issik hős Radivoj bán, a Temesség bánja, Bort issik már három napja, három éjszakája. Legelő nap meglátta a csaplósné lányát S alitta mind szerszámostul kesely paripáját; Második nap megölte a sz ölés ára, Szép kövekkel rakott kardja, ezüst buzogánya; Harmadik nap csókot lopott a lány ajakára S lemarad a kalpagjáról öklönyi boglára.

Meghallja ezt Mátyás király, magyarok királya, Felhivatja Radivoj bánt fehér Budavárba.

„Jó vitézem, Radivoj bán, rossz híreket hallok! Nem jó kézre van bízva a kesely, meg a kardod!”

Bajszát pödri Radivoj bán, a Temesség bánja: „Jó királyom, Mátyás király, magyarok királya! Hova maradt a mért maradt ott? hallgasd meg a dolgot;

— De először küldd ki kérlek, udvari bolondod, Mert — hisz' tudod! — a bolondnak nincs lakat a száján,

S furcsa volna, ha mulatna rajtam, meg királyán. Uram! ha te egyszer látnád a csaplósné lányát, Neki adnád Magyarországot minden paripáját; Ha egyszer is megölnéd, mint én megöltem Egy paltúrát sem maradna a kincses teremben. Ne haragudj jó királyom az őszinte szókért! Én csak bogláromat adtam egyetlen egy csókért; De ha te megösköldöd a csaplósné lányát: Neki adnád országostul István koronáját!”

Karaszky Ödön.

Karcolatok a humor köréből.

A mai társadalomban kissé különösnek tűnik fel, ha esetleg olyemberekkel találkozunk, kiknél az érzelmek olykor-olykor mosoly s nevetés alakjában tükröződnek vissza. Vannak kik ezt rossz-káznak tulajdonítják, pedig ez természetes valami, amennyiben az emberi kedély, az öröm és szomor érzetek és benyomások elfogadására egyaránt alkalmas; a kellemes érzet rendszerint örömet, a nyomasztó, kellemetlen érzet szomorúságot idéz elő. A kellemes érzet ezzel szoros viszonyban álló nevetést gyakran mester-séges uton és módon kell előidézni; innen van, hogy a mai komikusok általánosságban szólva közkedveltségnek örvendenek!

A régiek azt tartották: „aki engem jól megnevetett, annak hálával tartozom.” A nevetés az ember kiváltsága, egyedül az ember nevet s csakis őt lehet megnevetetni. Eme fogalom meghatározásánál leghelyesebben járunk el, ha azt mondjuk, hogy ez a jókedv és vidámság örömkifejezése, a szív beszéde, mely velünk születik, oly nemzetközi kapocs ez, melyet a föld minden rangu és rendű népe egyformán fog fel. Ha fokozatot lehet felállítani, első helyre kell tennünk a mosolyt, ez az öröm és boldogság magassabb foka, itt nyilatkozik a szív jósága s finom érzése. Homér szerint az istenek arcán örök mosoly honol. Nincs szebb látvány, mint az anya mosolya kis gyer-

mekével szemben! Második helyen áll a nevetés, ez nem egyéb, mint az örömek hangos nyilvánulása. Harmadik helyen áll a hahota, mint a jókedvnek hirtelen kitörése, otthonos a szilaj ifjúságnál és a nyers tömegnél, kivált a nyilvános mulatságok alkalmával. Ez a munkás emberre oly hatással van, mint a dörgés légkörre, nevezetesen tágtítja a tüdőt, könnyíti a lélekzést, felvillanyozza a testet, s elűzi a terhes gondokat. Oly embertől ki derült kedélyű és szeret nevetni, nem kell félni.

Az ártatlan gyermekkor a nevetés aranykora. A nő rendszerint többet nevet mint a férfi, mert a könnyű véralkat fogékonyabb a kedélyi életre és lelki hangulata felette élénk. Egyes fiziologok azt is tapasztalták, hogy a kövér testalkatú hajlandóbb a nevetésre, mint a sovány; megjegyzendő, hogy a zsarnokok nem nevetnek! Különböző véralkat szerint a nevetés minősége is különböző: a vérmes i hangból, az epés e hangból, a nyálkos a hangból, a méla o hangból nevet.

A nevetés hangjából sok esetben a jellemre is lehet következtetni, így például a ravasz ember markába nevet, aki rosszban sántikál, az nevetés közben fogainak fehérét mutogatja!

A nevetéshez megkívántatik a vidám kedélyhangulat, elősegíti ezt a tiszta lég, rendes táplálkozás, mértékletesség, munkaszeretlet, jó egészség, megelégedés és a jólét. Száműzi a nevetést a szükségkel való küzdés, betegeskedés, bu, gond, rossz lelkiismeret, elégedetlenség és kimerülés.

A zsarnokság alatt élő nép nem szereti a tréfát, pedig ép a tréfában sok keserű igazságot lehet ám elmondani. Eltekintve az egyes kivételeket a nevetésnek jó oldala és haszna is van, amennyiben jó hatással van az ember belső részeire, élesíti az életerőt s így meghosszabbítja az életet, a testnek és léleknek visszaadja a ruganyosságát, mozgásba hozza a testnek gépezetét, előmozdítja a vérkeringést és emésztést, ép ezért a régi népek sokat adtak a nevetésre, kivált az étkezés előtt és után! Sértegetés és harag nálok az asztalnál soha nem fordult elő. A nevetés jótékonyan hat az egészséges és beteg testre egyaránt, egyengeti az orvosszerek útját, s hatását elősegíti; ezt számos példával lehet illusztrálni. Rotterdami Erasmusra egy alkalommal az orvosok ki-mondták a halál sentenciáját, lehetetlen életét megmenteni. A tudós azért nem esett kétségbe, véletlenül akadt kezébe egy könyv, mely néhány bárgyú férfinak leveleit tartalmazta, a beteg eme együgyűség fölött sokat nevetett és meggyógyult!

A nevetés szerény alakban kellemessé teszi az emberekkel való érintkezést, szórakozást szerez és nemesítőleg hat az emberre: a vidám kedélyű ember rendszeren őszinte, nyílt szívé és részvétellel van embertársai iránt. A humort kisebb-nagyobb mértékben, ahol emberek laknak, mindenütt feltalálhatni, melynek fejlesztésére természetesen a különböző éghajlat életmód és népszokások nagy befolyással vannak. A régi görögök és rómaiaknál

alkalmasabb s vidékénél fogva leghivatottabb helyen, állami szőlőtelep lesz fölállítva.

Az eredmény?

Most az egész város határán nem lehet a telep felállítására alkalmas talajt találni.

Nem kell ehhez okos embernek kommentár. A ki jól köt, jól old. A mai protekciós világban még azt is bajos megmenteni, amihez írásbeli világos szerződés biztosítja a jogot. Hát a miniszteri puszta ígérel be lesz-e váltva? Jön egy szél és elfújja miniszterestül.

A kik a város ügyeit intézik, úgy kössenek, hogy ne kérni, kunyorálni, de szükség esetén követelni lehessen a város jogait.

Ez a mi beszédünk, ma már legnagyobb részt eső után köpenyeg.

De jó lesz ezeken okulni s az okulás az, hogy: több önállóságot!

Böloni Sándor.

Vármegyei élet.

A f. évi tavaszi rendes közgyűlés második napja.

Jóval megcsappant érdeklődés mellett, kevés számu hallgatóság jelenlétében folyt le a viharosan indult közgyűlés második és utolsó napja.

A napirend a megelőző napi ülés jegyzőkönyvének hitelesítésével vette kezdetét, ami után a tárgyjegyzéken és a póttárgysorozaton felsorolt összes ügyeket a következőképen intézték el.

Dr. Ajtai Endrének Sz.-Somlyó város, valamint Felker Lajos városi számvevőnek Zilah város 1897. évi költségvetése ellen beadott felelőzése — előbbi, mint alaptalan, utóbbi pedig mint zavaros és teljesen érthetetlen — elutasították.

A Kárásztelek község telekkönyvi tulajdonát képező iskolaépületnek a róm. kath. hitközség részére leendő átadása tárgyában hozott határozat pótlás végett visszaadott.

A.-Szopor községnek éjjeli őrségről alkotott szabályrendelete, Sz.-Somlyó városnak a taxás telkek eladását tárgyzó határozata, Bodja községnek kézbesítő állást rendszeresítő határozata, M.-Kecel községnek törzsvagyion átváltoztatását kimondó, a pénztárnoki fizetést megállapító és éjjeli őrk rendszeresítését kimondó, Detrehem községnek a szamosvölgyi vasút céljaira aláírt 100 frt kifizetését tárgyzó, H.-Győrtelek községnek 500 frt kölcsön felvételét kimondó, Szilvás községnek vadászati jog bérbeadására vonatkozó, Menyő községnek per beszüntetését tárgyzó, Ködö, Kis-Debrece, Kucsó, Dabjon községek birtokosságának a nyomásos gazdálkodás fentartását tárgyzó, Zálnok községnek ingatlan birtok vásárlását kimondó, a sz.-szentkirályi kör községeinek körjegyzői lak építési költségei fedezése tárgyában hozott, Szilágyfő-Keresztur községnek kisbírói állást rend-

szerezítő határozatai — utóbbi némi pótlással — jóváhagyattak.

Vármező községnek négy országos vásár engedélyezése tárgyában beadott kérelmét a közgyűlés pártolólág határozta ugyan a kereskedelmi miniszterhez fölterjeszteni, a kért 4 vásár helyett azonban csak kettőt hoz javaslatba.

A Kusaly községi hegyközség, a pele-szarvadi birtokosság, a tasnádi Hajnal-, Csáko-, Szél-, Uj-, Disznó-, Banka-hegyközségek, a m.-csaholyi hegyközség, Kraszna-Mihályfalva birtokossága, a kisdérzsidi hegyközség, a Zilah városi mezőgazdasági bizottság szervezési szabályzatai, részben némi módosításokkal, jóváhagyattak.

Urbán László és társai somályi lakosoknak Bályok község határán fekvő birtokaiknak Somály községhez leendő csatolása iránt beadott kérelmét közgyűlésünk pártolólág határozta áttenni Bihar-vármegye közönségéhez.

A Kirva község 450 frtos regale-kötvényének az ottani g. kath. egyház részére leendő átadását tárgyzó kérv. testületi határozat megsemmisített.

Dr. Kocsis Géza, dr. Halliárszky Aladár, dr. Rosenbaum Dezső körorvosok és dr. Kincs Miklós közkórházi orvos orvostudor oklevelei meghirdették.

A kir. tanfelügyelőnek 13,635 frt iskolaépítési összegnek kölcsönzése iránt beadott kérelmére kimondotta a közgyűlés, hogy mivel rendelkezésére álló alap hiányában a kölcsönt meg nem adhatja, hajlandó az említett célra nagyobb összegű kölcsönt oly módon fölvenni, hogy a részletek fizetésére a közoktatásügyi kormányt magát kötelezze.

Zilah város polgármesterének a városi óvoda segélyezése iránt beadott kérelmére kimondta a közgyűlés, hogy a város terhére kiírt 5% vármegyei pótdoból a vármegyei óvodák létesítésére és fentartására eső 2%-ot Zilah városnak vissza nem adja, utasítani határozta azonban Zilah várost, hogy óvodájának vármegyei kezelés alá adása iránt szükséges lépéseket lehető mielőbb tegye meg.

Nagy Kálmán főpénztárnoknak, Pap László és Bagossy Károly árv. ülnököknek 4—4 heti, Kába László iktatónak 5 heti, Lőrinczy Ferencz járásorvosnak és Ajtai Endre ellenőrnek 6—6 heti, Nagy Gyula főszolgabírónak egy huzamban kiveendő 3 heti, Böloni Balint főszolgabírónak 4 havi szabadságidőt engedélyezett a közgyűlés olyan formán, hogy a szabadságidő kezdetét, a legutóbbi kivételével, az alispán határozza meg.

Domján Endre, Somogyi Endre, Plósz Gyula joghallgatónak 50—50 frt, Teleky Endre joghallgatónak 40 frt, a zilahi dalkörnek diszolgabóga beszerzésére 20 frt segélyt, Török József hajdu-tizedesnek, címének hajdu-felügyelővé való egyidejű megváltoztatása mellett, 50 frt kivételes segélyt adott a közgyűlés.

Közs. pótdob törlesztés tárgyában hozott kérv. testületi határozatok elbírálása, közs. zár- és szegényalap számadások, költségvetések elintézése s az ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után báró főispán ur a tavaszi rendes közgyűlést d. e. 11 és fél órakor bezárta.

„Szilágy.”

Orvosi értekezéslet.

Sz.-Somlyó, 1897. május 9.

(—r.) Mai napon tartotta Szilágyvármegye orvosi kara lapunk mult számában jelzett nagyfotosságu értekezletét dr. Berger János vármegyei főorvos elnöksége alatt, a városháza tanácstermében.

Az orvosi kar igen szép számmal jelent meg, mennyiben alig 3 tagja maradt el az eredményében teljesen kielégítő értekezletéről. Egy rég vajdó kérdést oldottak meg orvosaink sikerrel, nevezetesen megalkották a szilágyvármegyei orvosi egyesületet. E mellett a közelebb Budapesten tartandó országos értekezletre szervezkedtek, s kimondották, hogy a kamarai rendszer ellen — úgy a mint az contemplálva van — állást foglalnak.

Az értekezéslet d. e. 10 óra után vette kezdetét.

Dr. Berger János főorvos szép szavakkal nyitotta meg az ülést, melegen üdvözölte szép számmal megjelent kártársait, a mi ezuttal nem is volt frázis, hanem szín valóság, mert a legmesszebb fekvő helységek körorvosait ott láttuk a gyűlés tagjai között.

A főorvos hosszabb beszédben fejtette ki, s körvonalozta a gyűlés célját, ismertette a kamarai rendszert főbb vonásaiban, s az abból az orvosi testületre hármló előnyöket; de nem hallgatta el annak árnyoldalait sem. Majd annak a nézetének adott kifejezést, hogy mielőtt a kérdés tárgyalásába bele bocsátkoznának, talán jó volna megalkotni a szilágyvármegyei orvosi egyesületet, hogy így egy küldöttség által legyenek majd az országos congressuson, mi által elérhető lenne az, hogy a többség által elfogadott nézetet annál nagyobb súlylyal s eredményesebben juttassák a maga helyén érvényre.

A megnyitót megéljeneztek.

Dr. Kálmán Ignác városi tisztiorvos reflektált mindenek előtt a főorvos megnyitó beszédjére, s élénk vonásokkal ecsetelte az orvosok között jelenben fennálló viszonyt, melynek javulását várja a kamarai rendszer behozatalával. Találón jellemezte az orvosoknak, s a közönségnek egymáshoz való viszonyát, a kollégialis szellemnek szükséges fejlesztését, jobb irányban való terelését; a küzdelmet, mely olykor ádázza fajul a kenyérkereset ösztöne által tüzelve, s beszédje oda concludált, hogy a kamarai rendszer okosan s radikális eszközökkel sokat javíthat az orvosok anyagi helyzetén is, a mi végeredményében a kollégialis jó viszonynak is előnyére fog szolgálni. A maga részéről is helyesnek látja, ha az országos értekezleten már mint a vármegyei orvoskar vesznek részt, ezért csatlakozik a főorvos indítványához.

Dr. Kemény Salamon (Zilah) csinos beszédben az egyesület megalakulása mellett szót.

Dr. Steiner Mór (Kraszna) a kamarai rendszer ellen hosszasan beszélt. Úgyesen, verével védte a maga álláspontját.

Dr. Ajtay Endre, dr. Berger János hozzászólása után megalakították a szilágyvármegyei orvosi egyesületet s ad hoc tisztikart választottak.

Elnök lett dr. Berger János vármegyei főorvos, alelnök: dr. Ajtay t. főorvos, dr. Mariska Ödön Zilah városi t. orvos, jegyzők: dr. Kincs Miklós zilahi, dr. Steiner Mór krasznai orvosok, ügyész, Biró Ferencz, Dull László zilahi ügyvédek, pénztáros Sternberg Mór zilahi orvos lett.

Az alapszabály kidolgozására egy bizottság küldetett ki, melynek tagjai a tisztikaron kívül dr. Kálmán Ignác és dr. Böckel Béla.

Az értekezéslet hosszabb eszmecsere után kimondotta, hogy a budapesti országos congressuson a kamarai rendszer ellen foglal állást, illetőleg az ily cím alatt contemplált egyesületet elfogadja ugyan, de csak az esetben, ha a szabályzatait olyképen módosítja, hogy általa az orvosok baján, anyagi helyzetén, társadalmi viszonyain előnnyel segítve lesz, s nem csak pusztá policaj rendszert hoz be az egyesület szellemébe, hanem biztosítékot nyújt az orvosi kar erkölcsi emelkedésére és anyagi gyarapodására nézve is.

Déli 1/2 órakor véget ért az érdekes és tanulságos értekezéslet, mely a szakembereknek, mint a közönségnek nagy előnyére megalkotta a vármegyei orvosi egyesületet, mely hivatva van az orvosi tudományt a szenvedő emderiség javára fejleszteni, s az orvosok között egészséges collegialis viszonyt teremteni.

Déli 1 órakor a Medve szállóban ifj. Paskuj István vendéglőjében bankettre gyűlt össze az illustris társaság. Az orvosi karon kívül városunk több előkelő tagja vett részt az ebéden. A menu ez volt:

Laska leves.
Paprikás csirke galuskával.
Töltött zöld káposzta sertés karomáddival.
Vagdalt bélszín francia burgonyával.
Párolt borjú nyelv zöld salátával.
Diós tekeres.
Vegyes torták.
Borok.

A kedélyes ebéd cigányzene mellett délután 4 óráig tartott.

Pohárköszöntőket mondtak: Gencsy Sándor polgármester az orvos vendégeként s ezek élén álló dr. Berger János vármegyei főorvosért.

Dr. Berger János eltette a vendégszerető várost s annak polgármesterét Gencsy Sándort; dr. Kálmán Ignác az ujonnan megalakult orvosi egyesületért, ennek támaszáért, Szilágyvármegye orvosi karáért s kitűnő elnökéért dr. Berger Jánosért emelt poharat.

Dr. Steiner Mór a collegiálisért, dr. Kemény Salamon dr. Kálmán Ignácért, mint fáradhatatlan rendezőért a mai értekezletnek s bankettnek, dr. Kálmán Ignác a vendégeként, kik az orvosi kar iránti érdeklődésből jöttek el a mai ebédre s a közgyűlésre s ezek közül Zóbel Lipót kir. tanácsosért, viszont Zóbel Lipót kir. tanácsos a doktorokért, mint a tudomány bajnokaiért, üritettek poharat.

Dr. Steiner Dezső élénk humorral distinguálta a vidékről jött vendégorvosok, s a városban talált orvosok közti különbséget s emelte poharát dr. Ajtai Endre t. főorvosért, mint az orvosi kar egyik jeleséért.

különösen virágzott a humor, így Agathok lesz zsarnok legtréfásabb ember volt egész Siciliában. Cicero sok ellenséget szerzett magának azáltal, hogy a tréfa közzé gunyt vegyített. A népösszeírás alkalmával bizonyos római asszony 40 évesnek vallotta magát, el kell hinnünk — ugymond Cicero, — mert 15 év óta mindig 40 évesnek mondja magát!

Más alkalommal Timon midőn szószékre lépett, így szól: „Ujabb időben többen felakasztották magukat a fűgefára, mely házam oldala mellett áll. Ha valakinek még kedve volna magát felakasztani, siessen vele, mert szándékom a fát kivágnatni!” Egy alkalommal londoni embert fogadtak fuvarosnak, hogy Erzsébet királynőnek holmiját szállítsa Windsorbá, hol néhány napot szándékozik tölteni. A fogatot sokáig várakoztaták a palota előtt, a lovak nyugtalanokdtek, a kocsis türelmetlen lévén, lármát csapott, hogy siessenek. Hosszas várakozás után az egyik udvarhölgy kerekén kijelenté neki, hogy az utazás elmarad, mert a királynő megváltoztatta szándékát! „Oh azok az asszonyok — kifakadt a hidegvérű kocsis. „Ez a királynő éppen olyan, mint az én feleségem, minden percben mást gondolnak, az ember sohasem tudja hányadán van velők, soha sem tudnak elkészülni s ismerik a félvilág hibáit, azt is tudják mit főznek a harmadik szomszédban, de hogy e percben a kamarakulcs hol van, azt nem tudják!” Erzsébet a nyitott ablakon át mindent hallott, utóbb borraivalót kü-

dött neki azon kéréssel, hogy a nőket ne rágalmazza.

Midőn II. Károly angol király nagy ünnepélylyel bevonult Londonba, a sokaság között az egyik kofa elküldte magát: „Jaj, de csunya ember ez a mi királyunk!” ... Károly sietve oda szól hozzá: „Az istenért lassabban beszéljen asszonyom! Külömben nem kapok feleséget, pedig éppen házasodni akarok.”

XIV. Lajos korában Párisban delnők hajtották a lovakat, alig lehetett az utcán járni, mert nem volt nap, hogy a lovak néhány kocsit fel ne borították és több járó-kelőt el ne gázoltak volna. Végre falragaszokban hirdették ki, hogy csak oly nő veheti kezébe a gyeplőt, ki életének 30-ik évét tulhaladalt! Még az nap kiment a divatból a kocsis-szerepl.

Midőn Napoleont élethossziglani konzulnak választották, szavazás előtt Lannes tábornok e szavakat intézte a hadsereghez: „Katonák! Nem akarok befolyást gyakorolni szavazásokra, mert tiszteltem mindenkinek meggyőződését, de figyelmeztetem mindenkit, hogy az elsőt, ki nem-mel szavaz, itt lövetem főbe az ezred színe előtt. Eljen a szabdság!” A Passaui levéltárban van egy érdekes nyugta, melynek szövege ekként szól: „Alulírott hirlapíró Merkur kiadója ezenel elismerem és nyugtázom, hogy a mai napon 50 botot vertek reám azért, mert 1800. december 17-iki számában a franciákat rágalmaztam. Ennek nagyobb hitelére az okiratot sajátkezűleg aláírtam.” Paolo m. p.

Egy alkalommal Nagy Frigyes porosz király keményen megtiltotta tisztjeinek, hogy az álarcos bálaban részt ne vegyenek. Ennek dacára találkozott egy főhadnagy, ki ott megjelent. Frigyes inkognitóban szintén jelen volt, és saszemével azonnal felismerte a tisztet, ki vel társalgásba ereszkedett: „Önt — ugymond a király — ismerem — tiszt a hadseregénél!” Az vagyok barátom — felelé a tiszt — de lump és gazember ki ezt mondja! ... Másnap a hadi gyakorlat után Frigyes kiszólítja a hadnagyot „ad audiendum verbum” maga elé állítja és azt mondja: „En önt ezennel kinevezem kapitánynak, de lump és gazember ki ezt tovább mondja!”

II. József császárnak finom érzéke volt a humor iránt. Egy alkalommal Burg ablakából egy udvari szolgát látott, kinek köpenye alul kilátszott a halszín a farka. Megálj! Kiált le az uralkodó. A köpenyben levő ember remegve megállott, a császár pedig lemenvén, fülébe sugta: „Barátom! vagy hosszabb köpenyt ölt magadra, vagy kisebb halat lopj! Külömben baj lesz!”

Bizonyos bécsi delnő müfogat tétetett, de a műtétért nem fizetett. A fogművész 3-szor szólította fel, de hasztalan. Nemsokára egyik napi lapban az apró hirdetések között lehetett olvasni: „Egy új fog olcsón eladó, megtekinthető Goldmann Eleonora urhölgy szájában.” Lakása: Panigl-utca, III. emelet 4. ajtó.

Spanyolországban bevádolták a munkást, hogy nadrágot lopott. Az illetékes

bíró bizonyíték hiányában az illetőt felmentette és kijelentette, hogy távozzhatik. A vádlott azonban ülve maradt. ... Nem mehetek el — sugván ügyvédjének — mig mindannyian el nem távoznak, mert rajtam van a lopott nadrág. A régiek tréfája sokszor nyers, de nyílt és őszinte volt. Széchy Mária öreg korában találkozáva Gyöngyösi Istvánnal a költővel, kinek bizonyos alkalommal egy falut is ajándékozott: s így szól hozzá: „Ugy látom, hogy kend már nem Gyöngyösi, hanem Göröngyösi.” A költő játszi eszével feltalálván magát: „Ilyen formán kez foghatunk — ugymond a költő nevetve, — mert bizony Nagyszasszonyom se Murányi Vénus ám többé, hanem Vénus.”

Ma a humort guny, maró élcek, csipkedések és szójátékok pótolják azoknál, kik az ártatlan örömet, vidám kedvtöltést és a családi boldogságot megvetik. A feszesség, fanyar arcok a felsőbb körök termében, kellemetlen érzetet, lehangoltságot szoktak előidézni, ez pedig lelki betegség. Közéletben a bankettek alkalmával cifrábbnál cifrább szóvirágokból összetákolt nagyszabású beszédek mind elmaradhatnak, mert gátolják az emésztést és ami sületlen, az megfekszi a gyomrot.

M.

Dr. Grósz Miksa dr. Steiner Mór-ért, Gencsy Sándor polgármester a gyógyszerészekért s ezek között különösen Szaplonczay Sándorért, majd az orvosi egyesület ujonnan megalakult, tisztikaráért; s a közigazgatási tisztviselők közül Nagy Gyula főszolgabíróért, mondtak köszöntöket.

Böckel Béla dr. Mahalszik Bónó gimn. igazgató-tanárt éllette szűz beszédjében, sikerülten.

Egyleti élet.

A szilágy-somlyói temetkezési egylet f. évi május hó 9-én délután tartotta meg rendes évi közgyűlését.

Az egylet 1896-ik évi működéséről összeállított elnöki jelentésből felemlítjük, hogy az 1896-ik év folyamán tartatott 1 rendes és 1 rendkívüli külggyűlés. A rendes közgyűlésen elintéztetett 5 ügy; a rendkívüli közgyűlésen elintéztetett 4 ügy.

Igazgató választmányi ülés tartatott 10, amelyben elintéztetett 45 ügy; a jelzett ügyek többnyire tagok bevételeit és a számadások megvizsgálását képezték.

Az 1896. év folyamán az egylet tagjai sorába bevették: összesen 14 tag; a bevettek száma 13-al kevesebb mint az 1895-ik évben.

A múlt év folyamán az egylet tagjai sorából elhaltak: összesen 16-an, tehát 17-tel kevesebb mint az 1895-ik évben.

Többszöri felszólítás, figyelmeztetés és megintés dacára is a halálesetenkénti díjaknak be nem fizetése miatt az egylet sorából kizáratott összesen 12 tag.

Az 1895. év végén az egylet tagjainak száma volt: 820., ehez jött új tag 14, összesen 834, ebből elhalt 16., kizártak 12-öt, maradt 1896. év végén 806 egyleti tag. Ezek a következőleg oszlanak meg: halálesetenként 10 krt fizet 506; 20 krt fizet 300 tag.

Az 1895. évről átjött összesen: 3061 frt 97 kr, ehez az 1896. év folyamán befolyt: 1929 frt 61 kr, összesen: 4991 frt 58 kr; ebből 1896. év folyamán kiadott: 1788 frt 50 kr, maradt az év végével: 3203 frt 08 kr, — és pedig készpénzben 770 frt 85 kr, alaptőkében 1506 frt 71 kr, forgalmi tőkében 925 frt 52 kr, összesen 3203 frt 08 kr, ezt hasonlítva az 1895. év végén mutatkozott eredménnyel a 3061 frt 97 krral; az eredmény több 141 frt 11 krral.

Az egylet vagyoni gyarapodását mutatja, hogy míg az 1892-ik évtől kezdve — midőn még 222 frt többlet mutatkozott, — egész mostanig mindig apadást és tulfizetést mutatott a pénztári állapot, úgy, hogy még az 1895-ik évben is 500 forint tulfizetés mutatkozott a forgalmi tőke hátrányára; az 1896. év már 141 frt 11 kr. haszonnal, illetve bevételi többlettel zárult le, vagyis 141 frt 11 kr. szerezett vissza a forgalmi tőkébe. Tehát ez a többlet tisztán az új alapszabály helyes beosztásának köszönhető. S ha így haladnak az egylet ügyei, 3—4 év múlva — ha valami csapás közbe nem jő — helyre lesz pótolható a forgalmi tőke apadás s akkor a halálesetenkénti díjak ismét 100 forinttra lesznek felemlhetők.

Szinészet.

F. hó 5-én ismét valódi műélvezetben részesült városunk közönsége, mely a szakadó eső dacára megtöltötte a színház termét. Högynel Hiszen Török Irma játszott s ez a név varázsszal birt azokra is, kik máskor otthon szoktak maradni. Hercegh Ferenc kedvelt színműve „A dolóvai nábob leánya” került színre. Bár e darabot a közelebbi években már vagy négyszer színre hozták, élénk érdeklődéssel várta mindenki, hogy láthassa a kedves vendéget „Vilma” szerepében. A varakozás ki is lett elégitve. Kezdve attól, hogy az ő ezüst hangján elkezdett csevegni Szentirmaynéval, megragadva, elbájlolva mindenkit, majd a régi ideál — Tarjánál — való találkozás mintaszzerűleg alakított jelenetében, aztán a szerelmében önmagát megcsalatottnak gondolt gyermekszív keservei között, midőn kedves ábrándjait szélylyel tépve látja; majd a lemondás és ismét a még elementarisabb erővel kitörő szerelem nyilvánulásaiban — midőn gyűlölni akart, de még forróbban imádott kedvesére kétségbeesett sikoltással borul — olyan természetes, olyan kedves, oly könyekre indító volt mindvégig, hogy Török Irma k. a. játékában a valódi művészi alakítás láttuk ragyogó színben elélni állítva. Az előkelő közönség mely nézte, bámulta, a csokrok

özönével árasztotta el a tavasz virágai-
ból, melyek olyan jól illettek az ifju mű-
vésznő lebilincselő egyéniségéhez.

És mintha az ő hatása valami lelke-
sítő erőt öntött volna a többi szereplőkbe
is, a legteljesebb mértékben érdemelték
ki mindannyian a tapsot, az elismerést.

Legelőszben Ernyeiről (Tarján) kell
megemlékeznünk, ki valóságos bravourral
oldotta meg feladatát s szép jövőt ígérő
tehetséget árult el játékaival.

Rokonszenves, tüzről pattant me-
nyecske volt Feleki Nelli (Szentirmayné),
csak azt a kis sirást kellett volna elhagya-
nia, midőn férjével a Tarján lakásán ta-
lálkozik. Különben mindvégig hatással
játszott.

Balázi (Szentirmay) úgy beleélte
magát vitézi voltába, hogy egy-egy he-
lyen a szavakat is elharapdálta, ettől el-
tekintve azonban, méltán sorolhatjuk őt
is előbbi két társához.

Rónai Erzsi (özv. Domaházyné) igen
ügyesen adta a gondos fiatal nagynénit,
ki minden vonatkozás dacára „csupán ál-
dozatból” ismét hymen láncába kerül.
Tábori (Loránt) több ízben megneveztette
a közönséget, hasonlóképpen Rónai (Bi-
licky kadet), kinek sikerült jelenete volt
az, midőn Tarján boldogsága biztosítá-
sáért kótyagos fővel házasodni akart.

Április 6-án Pailleron salonvigjátéka,
„Az egér” került színre. E darab a tár-
salgási színművek fajtájából való, cselek-
vénye és tartalma egyiránt kevés. Hogy
hatást érjen el, ahoz a legkiválóbb mű-
vészi erők kellene s még akkor is jól
betanulva, nem pedig hasztalanul erőlte-
tett menetben való színrehozattal. Az
első felvonás alig-alig tud valamit nyuj-
tani s nagyon alkalmas arra, hogy a
nézőnek egész darabtól elvegye a ked-
vét. Csak Török Irma (Mártha) kedves
jelensége volt az, mely gyönyörűséget
ébresztett mindannyiunkban. A mint ki-
lépett hőfehérke jelmezében, mint a zár-
dából csak most kikerült növendék
leánya — elbájlolt mindenkit s felette
nehéz szótlan szerepével is ő lett minden
figyelem központja. Elragadó volt akkor,
midőn Simiersnek szerelmét bevallja. Taps
tapsot ért s a függöny legördülése után
háromszor kihívták.

Veszprémyné (Rimbaud Peppa) játé-
kával több ízben megnevetetett.

A többi szereplők — némileg Feleki
Nellit kivéve, mondani valóikon törték
fejüket, játékuokról nem írunk semmit,
csakis egynek azt, hogy nem jó, ha valaki
jelenéskor sokáig öltözködik.

Török Irma k. a. itt tartózkodása
alatt pár látogatást tett városunkban, a
mennyyre a szakadó eső engedé. Nagyon
gyönyörködött szép hegyeinkben s igen
vágyott volna azokat bejárni. Pénteken
délután néhány ismerőse kikísérte az indó-
házhoz, honnét azon ígérettel indult el, hogy
a nyár folyamán még meglátogat. Hozza
Isten a kedves, bájos vendéget mielőbb!

F. hó 7-én Follinusz Aurél „Náni”
c. ismert népszínművét adták. A közön-
ség érdeklődésében nagyfokú depresszió
volt észlelhető. A szereplők közül Tábo-
rit (Kreuzer Mikhel) és Kovács Ilkát kell
kiemelnünk, amaz komikumával, ez sike-
rült énekeivel több ízben zajos hatást
keltett. Pénzes is (Józi) ügyesen játszta
meg szerepét. Ernye (Sándor) pompás
gigerli volt a szemészedett fajtájából.

8-án Sardon Viktor „Fedora” c. hi-
res drámája került színre. Közönségünk-
nek volt alkalma látni K. Hegyessy Ma-
ritól a címszerepet s valóban nem csekély
feladatra vállalkozott Veszprémyné, mi-
dőn ma este ugyanezt játszta. A játszó-
k össze voltak cserélgetve, nem úgy mint a
színlapon hirdetve volt s ennek a rö-
gzített beosztásnak lehet tulajdonítani,
hogy egyik sem érezte otthonosan ma-
gát.

9-én csekély számú közönség nézte
végig a „Három pár cipő” bécsi életké-
pet. Bizony csakis a bécsi külvárosokba
való. Itt-ott vannak benne nevetető rész-
letek, a karzat eléggé honorálta is.

10-én Bokor József „Telen” c. kedvelt
népszínművét adták. Ugy a darab jósága,
mint az előadás teljesen kielégítette a né-
zőket, kiknek fogyatékos számát annak
lehet tulajdonítani, hogy már több ízben
látták e darabot. B. Szőlősy Ilona (Ka-
talin) dalaiért s meg kell adni játékaért
is zajos tapsokat aratott. Kovács Ilka,
Ernye, Pénzes derekasan megállták he-
lyüket.

11-én majdnem üres színházban ada-
tott elő Daufs „Egy bolond gondolat” c.
bohózata gyökeres magyar átdolgozásban.
A darab magán hordja nevét. Az elő-
adásban Tábori (Tátray K.) remekelt, tel-
jes mértékben érvényre jutatva komikai
tehetségét. Rónai Erzsi (Sárika), Ernye
(Kalmár Ernő) hozzájárultak az előadás
sikeréhez, a darab ürességét leszámítva.
Fájdalom a pénztár is tátongó ürességet

mutatott s éppen azért a még hátralevő
pár előadásra főlhívjuk a közönség jóaka-
ratu pártfogását részünkről is.

Különfélék.

— **Hymen.** Kövesdi Veress Sándor
dr. Szilágyvármegye első aljegyzője, tiszte-
letbeli vármegyei főjegyző f. hó 9-én tartotta
eljegyzését Nagyboldöni Böldöni Erzsike
kisasasszonnyal, Nagyboldöni Böldöni Sándor
ügyvéd, kémeri birtokos, s lapunk szerkesz-
tőjének leányával. Ugy a vőlegény, mint a
menyasszony családja megvászerzte köztiszte-
letben és szeretetben állanak, s mi csak ked-
ves kötelességet teljesítünk akkor, a midőn
a mindenesetre széles körben érdeklődést
keltő, őszinte szerelemből kötött frigyhez
szívünk egész melegségével kívánjuk Isten
áldását!

— **Városi közgyűlés.** Szilágy-Somlyó
város képviselőtestülete május 6-án rend-
kívüli közgyűlést tartott, melyben a régi
vármegyei elnököknek az államkincstár részére
átadásáról szóló szerződés 5-ik pontja kiha-
gyását s a teleknek kikötés nélküli átadását
tartalmáról előterjesztés elfogadott. Ezen
kérdéssel a szőlőtelep helyisége kérdésé-
vel mai vezércikkünk tüzetesebben foglal-
kozik.

— **Eljegyzés.** Beteg Matild kisasz-
szonyt Krasznán, eljegyezte Medgyesy Géza
nagy-somkúti kir. aljárásbíró.

— **A sz. somlyói polgári dalárda** f. évi
május hó 30-án, az „Utolsó garas”-hoz cím-
zett nyári mulatóhelyiségben hangverseny-
nyel egybekötött nyári táncmulatót rend-
dez.

— **A Bánffyok pöre.** Abban a nagy ur-
béri pörben, a melyben Bánffy Dezső báró,
a nagyrézaljai közbirtokosság elnöke a föl-
peres, alperesekként pedig Jáász, Halmosd,
Gyümölcséses, Detrehem, Ellyüs, Szilágy-
Nagyfalu, Szilágy-Bagos, Zovány, Cserese
Magyar-Valkó, Oláh-Valkó, Füzes Paptelek,
Füzes-Váralja, Ujvágas, Alsó-Kaznacs, Felső-
Kaznacs községek szerepelnek, három napi
tanácskozás után f. hó 6-án hirdette ki az
ítéletet a királyi kuria. A vitás terület 7619
katasztrális holdat tesz ki. A kir. kuria a
másodbíróági ítélet főbebezzett részei közül
helybenhagyta a következő rendelkezéseket:
Az ítéletnek azt a részét, a mely szerint a
Kertszeghy-családot a Nagy-Rézerdónak Töl-
gyes nevű részére emelt igényeivel elutasí-
tották, azt a részét, a mely szerint a gróf
és báró Bánffy-család Kalin, Rubin és Cse-
tegel nevű erdőterületeit, mint szolgálom-
mentes majorsági birtokokat rendezés tár-
gyául meg nem állapították; végül az íté-
letnek azt a részét, a mely szerint Szilágy-
Nagyfalu volt urbéres közönségének és ja-
vadalmasannak, urbéri illetőségét a Nagy-
Rézerdóban gyakorolt erdei haszonvételek
fejébe képzéleti telkenként 1580 négyezög-
ölben megállapították. Ellenben megvál-
toztatta a kuria a másodbíróági ítélet
ama rendelkezését, mely kimondotta, hogy
a magyar-pataki telepítvényeseket általában
és a községbeli bármely felekezeti lelkészt
és tanítót a Nagy-Rézerdó területén gyako-
rolt erdei haszonvételeikként a perrel egy-
ideűleg elbíralt arányosítási perben megha-
tározandó arány szerint a részesedési jog
illeti meg és hogy a gróf és báró Bánffy-
családok már ebben a pörben annak türe-
sére kötelesek, hogy magyar-pataki telepít-
vényeseiknek s javadalmasaiknak illetősége
a közbirtokossági közösökből a gróf és báró
Bánffy-családot illető osztalékokból kiadás-
sék. A másodbíróági ítéletben foglalt, s a
részesedési arányt kitüntető táblázatos ki-
mutatások községenként való előkészítésére
vonatkozó intézkedés föntartatik azzal a
módosítással, hogy a törvényben érintett ré-
szesedési arány az ebben az ügyben kelet-
kező jogérvényes ítéletek után pótlólag álla-
pítandó meg az elsőbíróág által. A másod-
bíróági ítélet nem felebezzett többi részei
érintetlenül maradnak.

— **Esküvő.** Száva Dávid m. kir. adótiszt
Zsombolyáról nőül vette e hó 2-án, Teodo-
rovics Mariaka kisaszszonyt, Sz.-Csehbén.

— **Ipar-ügy.** A kolozsvári kereskedelmi
és iparkamara figyelemzett az érdekelteket,
hogy a kereskedelmi miniszter rendelete kö-
vetkeztében az ipari szakiskolák ez évben
végzendő és a műhelyekben elhelyezést ke-
reső növendékeiről a kimutatások hozzá be-
küldettek és azok a hivatalos órákban a ka-
mara irodájában megtekinthetők, esetleg az
érdeklődőknek másolatban megküldhetők. A
szakiskolák tudvalevőleg kiterjednek a fa-,
fém-, kő-, agyag-, építészeti- és szövészeti
ágakra.

— **A t. hölgyközönségnek.** Kik olcsó
és izléses selyem, gyapju és nyári
mosókeltet akarnak vásárolni, kér-
jék Weiner Mátyás (Budapest,
Andrássy-ut 3.) legnagyobb divatruhá-
zának legujabb tavaszi és nyári minta-
gyűjteményét, melyet ingyen és bér-
mentve küldenek meg. Fontos! Meg-

írandó, hogy mily minőségű és körülbe-
lül mily áru szövet — vagy selyem —
minta küldessék.

— **Az „Uj idők”-ból,** Hercegh Ferenc
által kitűnően szerkesztett képes heti lap-
ból mai tárcánk Karaszty Ödönnek egy
igen szép költeményét közli.

— **A gyufa-adó.** A pénzügyminiszteri-
umban behatóan folynak a gyufa-adó élet-
beléptetésére vonatkozó előkészítő-mun-
kálatok. A törvényjavaslat előkészítése
főként a franciaországi és olaszországi
viszonyok tanulmányozására terjed ki. A
pénzügyminiszter ugyanis osztrák kolle-
gájával egyetértve hosszas tárgyalások
után arra szánta magát, hogy az olasz
rendszert hozza be, s ennek értelmében
sem a gyártást, sem az eladást nem
monopolizálják, hanem az ugynevezett
banderól-kötelezettséget léptetik életbe,
mely szerint a gyufagyárak (hasonló mó-
don, mint a jelenleg a kártyagyárak) a
belföldön mindaddig nem adhatják for-
galomba a készítményeiket, a míg minden
egyes doboz, vagy csomag nincsen el-
látva az állami bélyeggel. Ez a bélyeg
az okmánybélyeghez hasonló alakú pa-
pírból fog állani, melylyel a dobozokat
ugy ragasztják be, hogy csakis a bélyeg
elszakítása esetén lehessen gyufát ki-
venni. A bélyeg ára, azaz a gyufa-adó, a
gyártmány minősége szerint 1—5 fillér
között fog váltakozni s így a gyufa
átlagos forgalmi ára 1 kraj-
cárrol 2 krajcár-ra fog emel-
kedni. A gyufagyárak épp olyan finánc-
ellenőrzés alatt lesznek, mint jelenleg a
szeszgyárak. Az új adóra vonatkozó tör-
vényjavaslat keresztülvitele e részletek
megállapítása után is hosszabb időt ígé-
nyel, mert Ausztriában egészen egyidejű-
leg léptetik életbe a gyufa-adót s az
osztrák kormány azt szeretné, hogy az
osztrák gyárban készülő, de Magyaror-
szágon elhasznált gyufák adója valami-
lyen módon Ausztriában maradjon. Mind-
azonáltal valószínűnek tartják a pénz-
ügyminiszteriumban, hogy a gyufa-adóra
vonatkozó törvényjavaslat az ősszel már
törvényhozás elé kerül.

— **Henneberg-selyem** csakis akkor
valódi, ha közvetlen gyárából rendelik —
fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65
krig méterenként — sima, csikos, kockázott,
mintázott, damasztot s. a. t. (mint egy 240
különböző minőség és 2000 mintázatban
s. a. t.) a megrendelt árukat, postabér és
vámmentesen, házhoz szállítva, va-
lamint mintákat postafordultával
küldenek HENNEBERG G. (es. és k. ud-
vari szállító) selyemgyárai Zürich-
ben. Svájcba címezett levelekre 10 kros, és
levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.
Magyar nyelven irt megrendelések pontosan
elintéztetnek.

Irodalom.

— **A budapesti löversenyek**
beálltával szolgáltatot vélünk tenni t. ol-
vasóinknak, amidőn egy kiváló szaklapot,
mely a löversenyt, a lötenyészést és a sport
összes ágait irásban és képben fölleli, me-
legen figyelmükbe ajánlunk. Ez a kitűnő
sportújság az Ősi Kornél szerkesztésében
megjelenő „Sportélet”, mely gyönyörű
kiállításban, számos illusztrációval, s minde-
nekfelett érdekes tartalommal jelenik meg.
Előfizetési ára egész évre 12, félévre 6, ne-
gyedévre 3 frt. (Kiadóhivatal: Budapest,
IV., Szép utca 3.)

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS:

BÖLÖNI SÁNDOR.

NYiltiltér.)*

NYILATKOZAT.

Dr. Weitzner Márton orvos urral
Zsibón mult hó 26-án történt affairem
lovagias elintéztetését végezt segédekül
Szilágyi Miklós és Bikfalvy Albert ura-
kat kértem fel. — Ebből kifolyólag kap-
tam mai nap nevezettektől a következő
értesítést:

Dr. Gyurkó László urnak

Zsibón.

Megbizásodhoz képest, a közted és
dr. Weitzner Márton ur között felmerült
affaire elintéztését magunkra vállalva, —
mielőtt az ügy érdemleges tárgyalásába

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal
felelősséget a Szerk.

bocsátkoztunk volna, szükségesnek láttuk dr. Weitzner Márton urnak egy korábbi becsületbeli ügyére nézve magunknak azon okból felvilágosítást szerezni, mivel itteni közbeszéd szerint, ő bár tetteleg bántalmazva volt, magának fegyveres elégtételt nem vett.

Amennyiben pedig tudakozódásainkra beérkezett válaszokkal fenti föltevés igazolást nem nyert, kijelentjük, hogy dr. Weitzner Márton urral szemben semmi lovagias elégtétel adás- vagy vevésnek helye nincsen.

Ezzel részünkről az ügyet befejezettnek nyilvánítjuk.

Zsibón, 1897. május hó 4-én.

Tisztelő barátaid:

Szilágyi Miklós s. k.
földbírtokos, cs. és kir. tart. hadnagy.

Bikfalvy Albert s. k.
földbírtokos.

Jelen értesítés alapján a lovagias eljárást beszünttettem s az ügyet e téren befejezettnek nyilvánítom.

Zsibón, 1897. május hó 4-én.

Dr. Gyurkó László.

Másolat. — 2587—1896. Bftó sz. Ő felsége a király nevében a sz.-somlyói kir. járásbíró, mint büntető bíróság rágalmazás vétségével vádolt Heller Dávidné és becsületsértéssel vádolt Halmágyi Endréné elleni büntető ügyben, az alantírt helyen és időben tartott tárgyalás adatai s az ott bevett bizonyítékok alapján következőleg ítélte: Heller Dávidné Izsák Pepi kolozsvári születésű 36 éves, izraelita vallású, özvegy, két gyermeke, irni-olvasni tudó, vagyontalan, becsületsértés vétségéért már büntetett, varrónő, sz.-somlyói lakos, a Halmágyi Endréné Evva Juliska sz.-somlyói lakos ellen elkövetett s a btkv. 258. §-ába ütköző rágalmazás vétségében vétkesnek mondták ki s ezért a btkv. 89., 91. és 258. §§. alapján két (2) havi fogházra és az 1892. évi 27. t.-c. 3. §-ában megjelölt célokra fordítandó, 15 nap és különben végrehajtás terhe alatt a bíróságnál lefizetendő, behajthatatlanság esetén pedig a btkv. 53. §-ához képest tíz (10) napi fogházra át-változtatandó ötven (50) forint pénzbüntetésre ítélte s elmarasztaltatik a felmerülő rabtartási költségeknek a kir. kincstár részére a felszámítás közlésétől, — továbbá 3 forint eljárási költségnek Halmágyi Endréné részére az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap és különben végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésében. A büntügyi költségek az 1890. évi 43. t.-c. 4. §-a alapján vádlottal szemben egyelőre behajthatatlannak nyilvánítottak. Elrendeltetik a btkv. 277. §-a alapján, hogy jelen ítélet jogerőre emelkedés után egész terjedelmében indokaival együtt vádlott Heller Dávidné költségén a Sz.-Somlyón megjelenő „Szilágy-Somlyó” hetilapban egyszer közzé tétessék. Halmágyi Endréné Evva Juliska a Heller Dávidné által ellene s a btkv. 261. §-ába meghatározott becsületsértés vétsége miatt emelt vád és következményének terhe alól felmentetik. Indokok: Halmágyi Endréné Evva Juliska nevében annak férje a sz.-somlyói rendőrkapitányi hivatal — mint a 2265—880. I. m. k. sz. rendelet 23. §-ának 3-ik bekezdése értelmében a feljelentést elfogadni jogosult közigazgatási hatóság — előtt Heller Dávidné Izsák Pepi sz.-somlyói lakos ellen a btkv. 258. §-a alapján rágalmazás vétsége miatt azon alapon emelt vádat, hogy ez a f. 1896. évi június hó folyamán Bogdán István, Pósa Róza, id. Lakatos Jánosné, ifj. Lakatos Jánosné és Artner Mihályné sz.-somlyói lakosok előtt nejről azt állította, miszerint az az iskolás gyermekek — növendékei — pénzt, ruhacsipkéit és egyéb ingóit ellopta s a lopott csipkeféléket a saját gyermekeinek pólyájára varrta fel. A rendőrkapitányi hivatal által folyó 1896. évi június 23-án jegyzőkönyvbe vett s e kir. járásbíróhoz f. évi július 7-ikén beérkezett feljelentés alapján mai napon megtartott tárgyalás alkalmával személyesen és Lukácsffy Ödön ügyvéd által is képviselve megjelent Halmágyi Endréné Evva Juliska magánvádló a rágalmazás vétsége miatti vádat fenntartotta s Heller Dávidné megbüntetését, az okozott eljárási, képviselői költségekben elmarasztalását s a hozandó büntességi ítéletnek a „Szilágy-Somlyó” című hetilapban leendő közzétételét kérte. — Heller Dávidné vádlott a tárgyalás rendén határozott tagadásba vette, mintha ő Halmágyi End-

réné magán vádlóról akár a feljelentésben kitett s fentebb megnevezett tanuk előtt, akár bárki más előtt valamikor az ellene vádba helyezett s lopás tényére vonatkozó állítást nyilvánított volna, avagy azzal szemben sőtöleg nyilatkozott volna, s a vád alól felmentését kérve a btkv. 274. §-ában biztosított jogánál fogva viszonyát emelt a btkv. 261. §-ában meghatározott becsületsértés vétsége miatt magánvádló ellen, mivel állítólag ez a f. évi június hóban egy közelebből meghatározni nem tudott napon őt saját gyermeke előtt „szemtelennek” nevezte. Tekintve azt, hogy Bogdán István áll. népiskolai igazgató-tanító tanu eskü alatt igazolta, miszerint a f. évi június 22-ikén Heller Dávidné vádlott őt előtte, — a ki vádlottnak Ida nevű leányát azért, mert vádlott a gyermeke tanítóját magánvádló Pósa Róza előtt becsületsértéssel szavakkal illetve s lopással gyanúsította, az iskolába, jelesen magánvádló, mint tanítónő előadására való járástól eltiltotta — oda nyilatkozott, hogy magánvádló Halmágyi Endréné „tolvaj, mert elutalajdonította a növendékek csipkeit, s reá varrta a saját gyermekének pólyájára,” tekintve, hogy a szintén eskü alatt kihallgatott id. Lakatos Jánosné, ifj. Lakatos Jánosné és Artner Mihályné kifogástalan 3 tanu azt vallotta, hogy a folyó 1896. június hó közepén egy napon együttes jelenlétükben következő nyilatkozatot tette magánvádlóra vonatkozólag: „ez a piszkos, aljas Evva Juliska a növendékek csipkeit ellopta s reá varrta a saját gyermekeinek pólyájára,” tekintve, hogy a tanuként szintén hivatalos Pósa Róza — a ki koránál fogva vallomására meghitelve nem lett — mi után megerősítette a Heller Dávidné ellen emelt vádat, tekintve, hogy Heller Dávidné vádlottal szemben tagadása dacára is minden kételyt kizárólag beigazoltatott, hogy négy kifogástalan tanu — tehát többek — jelenlétében oly tény állított magánvádlóról, mely valódisága esetén míg egy részről Halmágyi Endréné ellen lopás miatt a büntető eljárás megindítását, ennek hivatalától való elmozdítását vonná maga után, másrésztől pedig azt állására való tekintettel is különös nagymérvű közmegvetésnek tenné ki, tekintve, hogy ekként a btkv. 258. §-ában meghatározott rágalmazás vétségének alkotó elemei és ismérvei a Heller Dávidné ellenében fentiek szerint beigazolt ténykedésben feltalálhatók, most nevezett e vétségben vétkesnek kimondani kellett. A büntetés mértékének megállapításánál enyhítő körülményül a bíróság nem talált mást, mint vádlott Heller Dávidnének műveletlenségét, nehéz anyagi helyzetét, szegénységét, s ebből folyólag, mint anyának a felett való izgatott kedélyállapotát, hogy gyermeke a vizsga előtti időben éppen a népiskola utolsó osztályának befejeztekor az előadások látogatásától eltiltatott s attól való félelem szülte ingerültségét, hogy gyermeke az utolsó évet esetleg ismételni lesz kénytelen, ha vizsgát nem tehet. Ellenben súlyosító körülményül fogadtatott el vádlottnak hasonló bűncselekmény miatt már büntetett előlétele, az erkölcsi s vagyoni bizonyítványban feltüntetett kötekedő természete, kifogásolt erkölcsi magaviselete, ugy azon körülmény, hogy az ellene most vádba helyezett rágalmazó állításait és magánvádló becsületsértését, meggyalázó nyilatkozatait nemcsak a magánvádló társadalmi körén kívül eső egyének, hanem annak egyes tanítványai, sőt felebbvalója az iskola igazgató előtt, több különböző alkalommal ismételte s ekként a legkiméletlenebb, legdurvább módon tört minden alap és ok nélkül a magánvádló erkölcsi s társadalmi értékének csorbitására, sőt reális existenciájának megrogtatására is. Az enyhítő és a most jelzett súlyosító körülményeknek a btkv. 89. §-a szerinti egybevetése és mérlegelésénél a btkv. 91. §-ának alkalmazását helyén valónak találta a bíróság, mivel a fentebbi enyhítő körülményeknek oly nyomatókat tulajdonít, melyek mellett a btkv. 258. §-ában meghatározott fogház és pénzbüntetésnek a közép mértékén aluli mértékét az ítélet rendelkező része szerint találta a bűnösség fokának megfelelőül. Az eljárási és rabtartási költségekben való marasztalás a felismert bűnösség jogszerű következménye s az elj. szab. 107. §-ában találja indokát. Az ítéletnek hírlapi közzététele magánvádló kifejezett kérelmére a btkv. 277. §-a alapján rendeltetett el. Halmágyi Endréné Evva Juliska a btkv. 261. §-ába ütköző becsületsértés vétsége miatt Heller Dávidné által a tárgyalás rendén emelt vád alól felmentendő volt, mert tagadásával szemben Heller Dá-

vidné maga sem tudott ama vádjának támogatása mellett — mely szerint őt f. évi június hó folyamán egy napon Halmágyi Endréné „szemtelennek” nevezte volna, — elfogadható és határozott bizonyítékokat még csak meg sem jelölni. Kelt Sz.-Somlyón, 1896. július 22. Kiss József s. k., kir. járásbíró.

3686—1896. B. szám. Ő felsége a király nevében a debreceni királyi ítélőtábla. Rágalmazás vétsége miatt vádlott Heller Dávidné született Izsák Pepi, valamint becsületsértés vétsége miatt viszonyvadott Halmágyi Endréné született Evva Juliska elleni bűnügyet, melyben a szilágy-somlyói kir. járásbíró 1896. évi július hó 22-ikén 2587. sz. alatt ítéletet hozott, Heller Dávidné vádlottnak, úgy is mint magánvádlónak írásban is indokolt felebbezése folytán 1896. évi szeptember hó 30-án tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén, következően ítélte: A nehéz anyagi helyzetnek és szegénységnek, mint helyt nem fogható enyhítő körülményeknek mellőzése mellett is, az egyébként fenforogó enyhítő körülmények nagyobb méltatásával Heller Dávidné vádlott fogházbüntetése tizennégy (14) napra leszálltatik, ezzel a változtatással egybekben a kir. járásbíró ítélete indokainál fogva helyben hagyatik. Debrecen, 1896. szeptember 30-án. Széll Farkas s. k., tanácselnök. Unger Gusztáv s. k., előadó. (P. H.)

11,054—1896. B. szám. Ő felsége a király nevében. A magyar királyi Curia rágalmazás vétségével vádolt Heller Dávidné Izsák Pepi és becsületsértés vétségével viszont vádolt Halmágyi Endréné Evva Juliska ellen a szilágy-somlyói kir. járásbíró előtt folyamatba tett s ugyanott 1896. július 22-én 2587. sz. alatt, a debreceni kir. ítélőtábla által pedig Heller Dávidné vádlottnak magánvádló minőségben is beadott felebbezésére 1896. szeptember 30-án 3686. sz. a. hozott ítélettel elintézt bűnügyet ugyanannak hasonló módon beadott felebbezése folytán 1896. évi december hó 17-én tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén, következő végzést hozta: Az 1883-ik évi VI. t.-c. 7. §-ban felsorolt esetek egyike sem forogván fenn: a bejelentett és írásban is kifejtett felebbezés visszautasítottik. Budapest, 1896. évi december hó 17-én. Czorda Bódog s. k. Sebestyén Mihály s. k.

Hogy ezen másolat a sz.-somlyói kir. járásbíró irattárában III. 564—1896. irattári jel alatt feltalálható, eredetivel egyezik, hivatalosan igazoltatik. Szilágy-Somlyón, 1897. május 8. Halmágyi Ferencz, irattárnok.

HIRDETÉSEK.

Nyári kiosk megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a „Nemzeti kávéház és vendéglő” nyári helyiségét folyó évi május hó 16-án este, a Vadász József karnester által ujonnan szervezett zenekar közreműködésével megnyitóm.

Kitünő sör, borok és ételek, ugy-szintén fagyalt jutányos árban lesz kiszolgálva.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Buttyán Györgyné,
vendéglős.

1840—1897. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

Fábr József sz.-somlyói lakos mint Lőrincz András engedményese végrehajtónak özv. Formanek Lőrinczné szül. Navratil Anna kárászteleki lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyben a bírói árverés 800 frt tőke, ennek 1896. évi június 1-től járó 5% kamatai, 18 frt 25 kr. perbeli, 7 frt 90 kr. végrehajtási, 11 frt 55 kr. árverésértéke s a további költségek erejéig ezennel elrendeltetik, határidejűl 1897. évi július hó 9-ik napja d. e. 9 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Kárásztelek községéhez közeli kútiúti, az árverési feltételek pedig a következőkben állapítottak meg.

1. A mikor is elárvereltetnek szükség-e esetére a kikiáltási áron alul is

a) végrehajtást szenvedő Formanek Lőrinczné szül. Navratil Annának a kárászteleki 137. számú tkjvben foglalt 144/b hrz. becsülete és járuléka 1820 frt kikiáltási árban.

2. Árverési szándékozók kivétel nélkül tartoznak a kikiáltási ár tizszázötödét készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzzel előre letenni, avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt átadni.

Árverési feltételek:

I. Legtöbbet ígérő köteles a vétel. felét a leütéstől egy, másik felét melybe a bánatpénz is beszámítandó újabb egy hónap alatt, mindenkor 6% kamattal a sz.-somlyói kir. adó, mint letét hivatalnál a 39,425—881. I. M. sz. letétkezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

II. Tartozik vevő az árveréstől kezdve a birtokkal járó minden közterhet viselni a vételtárgya után kiszabandó kincstári illetéket fizetni.

III. Amennyiben jobb vételári ígéret utólagosan nem tétetnek, jogosult lesz vevő az árverés jogerejűvé váltával innen nyelrendő vételi bizonyítvány mellett a megvásárolt ingatlant tetteles birtok és használatába átvinni, de a tulajdonjog csak az árverés feltételek teljesítése után fog részére hivatalból bekebelezettni.

A többi árverési feltételek ezen kir. járásbírószék telekkivatalában és Kárásztelek községében hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. járásbíró mint tkvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1897. évi április hó 23-án.

DONOVAK SÁNDOR,
kir. aljbíró.

Több mint 50 év óta
sikerrel használtatik!

Az
ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az
Eszéki Salvator-Szappan.

Valódi minőségben csakis
mint eddig, ezentul is
ESZÉKEN, felsőváros

DIENES C. J.-féle

gyógyszertárban

készül és megrendelhető. 5—12

Szeplőket

és
májfoltokat,
valamint az összes
bőrtisztítatlansá-
gokat

biztosan eltávolít.

1 tégely valódi Spitzer kenőcs . . . 35 kr.
1 üveg valódi Spitzer mosdóvíz . . . 40 kr.
1 darab valódi Salvator-szappan . . . 50 kr.
1 doboz valódi lyoni rizspor 3 szín-
ben . . . 50 kr. és 1 frt.
1 tégely kézpaszta . . . 60 kr.

FIGYELMEZTETÉS!
Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kerekítik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kéri és elfogadni.

Köszénkátrányt
legjobb minőségben,
zsindely- és deszkatekők,
továbbá szőlőkarók

behuzására,

mely által azok tartóssága kétszerte hosszabb, továbbá csulapok, melyek a földbe ásatnak, kerítések s gazdasági eszközök befestésére, hordókban á 50, egész 250 súlytartalommal, továbbá saját gyártmányu

coaksot
(pírszén) kovácsok és lakatosok részére ajánlja jutányos ár mellett

a légszeszgyár igazgatósága
Debreczenben. 9—10